

MANIFEST ZA EUROPSKU ZDRAVSTVENU UNIJU

Predgovor

U 2020. godini nevidljivi je virus zahvatio Europu ostavivši stotine tisuća mrtvih i mnoge druge s teškim invaliditetom. Gospodarska se aktivnost urušila i prisilila vlade da interveniraju na dosad nezamislive načine.

Ovo neće biti posljednja pandemija. Bit će tu mnogih drugih prijetnji zdravlju uključujući učinke klimatskih promjena, antimikrobnu rezistenciju i još mnogo toga. Ne možemo nastaviti sa životom kao prije. Moramo zaštititi svoja društva, ali na načine koji su proporcionalni opasnostima koje im prijete. Moramo pozdraviti nedvojbenu izjavu predsjednice Europske komisije dr. Ursule von der Leyen u njezinu obraćanju o stanju Unije u rujnu 2020. godine, kada je naglasila potrebu stvaranja snažnije Europske zdravstvene unije (EHU) na temeljima nedavnih napora Europske komisije za poduzimanjem mjera protiv prekograničnih prijetnji zdravlju.

Vlade država članica Europske unije uzastopnim su se ugovorima obvezale na visoku razinu zaštite ljudskog zdravlja¹. U Povelji o temeljnim pravima obvezale su se na humanost, dostojanstvo i solidarnost². U Ciljevima održivog razvoja obvezale su se na održivu budućnost za sve. Sve su one, kao članice, odane Ustavu Svjetske zdravstvene organizacije. Međutim, ove zdravstvene zaštitne mjere same po sebi nisu dovoljne.

Mi niže potpisani, u svojstvu europskih građana, pozivamo naše političke vođe, okupljene zajedno u Europskom vijeću i Konferenciji o budućnosti Europe, da poduzmu sljedeći korak i da se posvete stvaranju Europske zdravstvene unije.

Ciljevi

Europska zdravstvena unija će:

- a) težiti zdravlju i dobrobiti svih Europljana, bez iznimaka;
- b) jačati **solidarnost** unutar država članica i među njima, utemeljenu na načelu progresivnog univerzalizma, pružajući svima podršku i univerzalno zdravstveno osiguranje, ali s posebnom pažnjom o potrebama onih koji su u nepovoljnom položaju;
- c) osigurati **okolišnu održivost** usvajanjem Europskog zelenog plana³ i dati prioritet mjerama za promicanje „Jednog zdravlja“, koncepta koji povezuje naše zdravlje sa zdravljem životinja i biljaka s kojima dijelimo ovaj planet;
- d) osigurati **sigurnost** svim Europljanima štiteći ih od glavnih prijetnji zdravlju i ranjivosti koja proizlazi iz egzistencijalne neizvjesnosti;
- e) omogućiti **da se čuje glas svih** kako bi se politike koje utječu na njihovo zdravlje kreirale s njima, a ne za njih.

Politike i druge mjere

Ovi se ciljevi mogu postići na više načina:

¹ Art 168 TFEU <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12008E168>

² https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights_en

³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

- a) položaj **zdravstvene politike** u Europskim ugovorima bit će ojačan odredbama o Europskoj zdravstvenoj uniji ugrađenim u članke 2. i 3. revidiranog Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kojima Europska unija ima izričitu nadležnost za poduzimanje mjera u smislu zdravstvene politike;
- b) **glas građana Europe**, koji se u Europskom parlamentu čuje preko njihov predstavnika, čut će se još jače;
- c) prepoznajući prekogranične **prijetnje zdravlju**, revidirat će se regulatorni okvir o prijetnjama zdravlju uključujući i prijedlog za stvaranje Tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA), osnaženi mehanizmi za nabavu odgovarajućih alata u hitnim slučajevima kako bi se omogućilo brzo objavljivanje dosljedno definiranih zdravstvenih podataka (uključujući i ojačane uloge EUROSTAT-a i ECDC-a, uz usku suradnju s državama članicama), ojačali mehanizmi za brzo generiranje točnih i pouzdanih dokaza iz istraživanja i prakse te suzbile prijetnje koje pristižu od „lažnih vijesti“;
- d) proširit će se aktivnosti Europske unije u **zdravstvenim istraživanjima**, pojačanim zdravstvenim programom unutar Obzora Europa, stvaranjem europskog ekvivalenta američke Biomedicinske uprave za napredna istraživanja i razvoj (BARDA), ojačanom EMA-om i drugim mjerama za promicanje istraživačke suradnje diljem Europe;
- e) prepoznajući važnost **radne snage u zdravstvu**, Europska unija i države članice zajednički će raditi na rješavanju nejednake raspodjele radne snage u zdravstvu u Europi pružajući potporu regijama koje imaju poteškoća u privlačenju zdravstvenih radnika, kao i promičući osposobljavanje i obrazovanje zdravstvenih radnika prema zajedničkim standardima, uz mjere za zaštitu prava zdravstvenih radnika uključujući i one iz drugih dijelova svijeta;
- f) prepoznajući probitke europske suradnje na **rijetkim bolestima**, ojačat će se mjere podrške onima koji od njih pate;
- g) prepoznajući globalne prijetnje zdravlju, EU će razviti **Globalnu zdravstvenu politiku** radeći s UN-om i njegovim specijaliziranim agencijama, a posebno s ojačanom Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugim multinacionalnim organizacijama koje pridonose zdravlju kako bi se postigli ciljevi održivog razvoja.

Načela

Sve zdravstvene politike zasnivat će se na nizu načela:

- a) prioritet će se dati mjerama koje donose **dobrobit i duži i zdraviji život** svim Europljanima;
- b) **oprez, proporcionalnost i dostojanstvo**, uz poštovanje **temeljnih prava**, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, etničko ili društveno podrijetlo, genetske osobine, jezik, religija ili uvjerenje, političko ili bilo kakvo drugo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invaliditet, dob ili spolna orijentacija i rodni identitet, etnička pripadnost ili seksualnost⁴;
- c) poštovanje regionalnih i nacionalnih razlika, i u oblikovanju i u određivanju prioriteta politika, a uzimajući u obzir različite kontekste vodeći brigu o načelu **supsidijarnosti** u njihovoj provedbi;

- d) **solidarnost** unutar država članica i između njih i s ostatkom svijeta, mjerama koje će zaštititi njihovu sposobnost pružanja sigurnih i učinkovitih zdravstvenih usluga. Nitko nije siguran dok svi nisu sigurni.

Dana 9. svibnja 2020. Europa je obilježila 70. godišnjicu Schumanove deklaracije koja je utrla put Europskoj uniji. Povijest Europe tijekom više od sedam desetljeća pokazuje da su velike promjene rijetko brze ili lagane. Neka nas nadahnu riječi Roberta Schumana: Zdravlje u svijetu „...ne može se zaštititi bez ulaganja kreativnih napora, proporcionalnih opasnostima koje mu prijete“.

---

⁴ Čl. 21. Povelje o temeljnim pravima